

**BĪNCUḐŊ-MAAMA 01**

# **Miwaango jĩnamma**



**L'histoire des patriarches (1): La création du monde**



**Bĩncuəŋ-maama 01**

**Miwaəŋo jĩnamma**

**La création du monde**

L'alphabet utilisé dans cette publication est en accord avec l'alphabet agréé par la Commission Nationale des langues Burkinabè et la Sous-Commission de la langue cerma.

L'orthographe utilisée dans cette publication est la nouvelle orthographe adoptée en février 2008.

Les illustrations dans ce livre ont été utilisé avec la permission de "New Tribes Mission" de Sanford, Florida

Première édition  
Première Impression  
4ème trimestre 2016  
Publié sur <http://www.cerma-gouin.com>

© **Tous droits réservés**

Association Chrétienne pour la Promotion  
et l'Utilisation des Saintes Ecritures en Cerma (ACPUSEC)  
B.P. 360, Banfora, Burkina Faso

## Нузъамааңо

<b>Nelmuoyamma</b>	<b>2</b>
<b>1. Miwaаңо jĩnamma</b>	<b>3</b>
<b>2. Nelbiloңо tїenamman-i</b>	<b>5</b>
<b>3. Nowe maama</b>	<b>11</b>
<b>4. Abiramu maama</b>	<b>14</b>
<b>5. Isaki maama</b>	<b>24</b>
<b>6. Isaki bepuõmba maama</b>	<b>28</b>
<b>7. Yakõbu maama</b>	<b>34</b>

## Nelmuoyamma

Sebe daayo huɔya-maama hilaa miwaaŋo jĩnammaŋ-sebe nuɔ Tobisĩcɔlɔni-na. Diiloŋ uŋ hielaa miwaaŋo-i dumaa baa u huɔya-niini-i, uŋ maa nelbilɔŋo-i dumaa jĩna-yuɔ hĩema-na baa bĩmbaamba-i, Diiloŋo-i baa nelbilɔŋo-i ba tĩenammanŋ waa dumaa ku domma-na aa Sitāni ji suur ba hɔlma-na, ma waaŋ hiere sebe daayo-na.

Da ma hel mafamma-na, Nowe-i baa Abiramu-i baa Isaki-i a naara Yakɔbu-i baŋ siire ce kumaŋ baa Diiloŋo-i, ma bi waaŋ.

I To-i Diiloŋo-i baa Itieŋo-i Yesu-Kirsa-i ba kãyã-nei na suɔ Ninsoŋo-i aa sie-yo aa wuɔ u hũmelle-i baa huɔŋga diei.

# 1: Miwaaŋo jīnamma

Yiinayiinaa-i-na, bīŋkūŋgu saa waa miwaaŋo-na aa bi cira ku yaa daaku: hīema saa waa, dɔɔɔ saa waa, tibiŋgu saa waa, hīeŋgu saa waa, bīŋwuo saa waa, nelbilo saa waa, jīna saa bi waa. Terieŋgu waa hiera da kullu ŋaa isuɔŋgu aa Diioŋo yaa waa u diei yoŋ.

Diiloŋ wuo cira: «Mi ka ce miwaaŋo-i baa bīmbīnni u huɔŋga-na ni ta ni fa ni-naa maama. Mi ka hiel cecerma yaa igēna.» Aa naa bi bi hiel cecerma-i. Diiloŋ wuo ne da cecerma faa, wuo ce-ma a karnu kukulma-i baa-ma. Uŋ cie mafamma-i, wuo tuo bī cecermaŋ-huɔŋgu-i bāaŋgu aa tuo bī kukulmaŋ-huɔŋgu-i isuɔŋgu. Yidīelāŋgu yaa waa kufaŋgu-i.

Kukulma jo ji suur, cecerma bibirre jo ji hel. Diiloŋ wuo cira: «Mi ka ce bīŋkūŋgu a karnu hūmma-i sɔmma hāi; manamma dɔɔɔ-i-na aa manamma cicaara-i-na. Aa naa bi ce-ma. Uŋ cie kumaŋ karnu hūmma-i ku yaa puguu-kūŋgu-i dɔɔɔ-i-na; ciraŋ miɛ i bi bī kufaŋgu-i diiloŋo. Hāalīŋ-yiŋgu yaa kufaŋgu-i. Kukulma jo ji suur, cecerma bibirre jo ji hel. Diiloŋ wuo cira: «Hūmma maŋ cicaara-i-na hiera, ma saaya ma tigiŋ terduɔŋ-nu aa hīekuole carra.» Maa bi ce ŋaa uŋ waaŋ-ma dumaa. Diiloŋ wuo bī hīekuole-i hīema, aa bī hūmmaŋ-terieŋgu-i nuoraŋgu. Uŋ cie mafamma-i wuo ne da ma faa. Wuo cira: «Hīema saaya ma gbuo baa hīeŋgu, baa

tibinni.» Aa naa bi ce-ma. Wuɔ tiraa ne da ku faa. Sieliŋ-yiŋgu yaa waa kufanġu-i.

Kukulma jo ji suur, cecerma bibirre jo ji hel. Diilonġ wuɔ cira: «Mi ka ce bāanġu yufelle waa dɔɔ ta di hel di ce cercerma-i bāanġu-na, aa bi ce ceŋo-i baa mɔɛŋa-i ni waa ta ni ce cecerma-i isuɔŋgu-na. Ni yaa ka ta ni bɔɔ bāanġu-i baa isuɔŋgu-i.» Aa naa bi ce-ma ŋaa uŋ waanġ-ma dumaa. Uŋ cie-ma, wuɔ ne da ma faa. Naaliŋ-yiŋgu yaa waa kufanġu-i.

Kukulma jo ji suur, cecerma bibirre jo ji hel. Diilonġ wuɔ cira: «Titiraamba gbɛ ba waa hūmma-na ta ba wuɔra aa huriimba waa dɔɔ-i-na ta ba yuul.» Uŋ waanġ mafamma-i wuɔ hiel titiraamba-i ba sɪnni-na hiere a dii hūmma-na aa naa bi hiel huriimba-i ba sɪnni-na hiere a nanna. Uŋ cie mafamma-i wuɔ ne da ma faa. Wuɔ gbɛ-ba wuɔ: «Huɔŋ na dii hīema yu.» Diilonġ-yiŋgu yaa waa kufanġu-i.

Kukulma jo ji suur, cecerma bibirre jo ji hel. Diilonġ wuɔ tiraa cira: «Bĩmbaamba gbɛ ba waa hīema-na» Aa naa bi hiel bĩmbaamba-i ba sɪnni-na hiere ka hel baa baabūulāamba-i. Uŋ cie mafamma-i wuɔ ne da ma faa. Wuɔ tiraa cira: «Nelbiliemba saaya ba waa hīema-na. Ba gbɛ ba waa meɪ nabieraamba. Ba yaa ka waa hīema taamba-i. Bĩmbaamba-i hiere ba ka ta ba nu ba yaa wulaa-i.» Aa naa bi ma nelbiliemba-i fuɔ nabieraamba. U maa bieŋo baa cieŋo, aa gbɛ-ba wuɔ: «Huɔŋ na dii hīema yu, mi hāa-na baa ma tesɪnni-i. Na ka waa bĩmbaamba-i hiere ba yuŋ-nu.



Namaaŋo-i baa bĩmbaamba-i hiere mi hãa-na dĩmma-i baa tibinni-i na ta na wuo.» Yinni niediei yaa waa yiingu faŋgu-na. Diiloŋ wuo fĩnuŋ ne da u maacemma faa cor. Kukulma jo ji suur, cecerma bibirre jo ji hel.

Diiloŋo hielaa miwaaŋo-i dumande yaa nuɔ-i. U ciɛ-ma yinni niediei. Niehãi yiingu-i, wuo fiisa aa naa ce yiingu faŋgu-i a fulnu u fere baa-ku.

## 2. Nelbiloŋo tĩenamma-i

Diiloŋ uŋ duɔŋ miwaaŋo hielma-i u maa nelbiloŋo-i niediei yiingu yaa nuɔ-i. U biyaa hĩepumma'i a du-ma a ma nelbiloŋo-i. Uŋ maa-yo, wuo hul fafalmu dii u miɛŋa-na wuo bi doŋ tuɔ fiisa. Ku huoŋgu-na, Diiloŋ wuo migãaŋ terfafaŋgu naŋgu a hã nelbiloŋo-i. Ku waa ŋaa suoŋgu, u tuɔ guona-kuɔ. Ba taa ba bĩ terieŋgu-i Edeni, ku yuŋgu yaa wuo doɔɔlma. Tibinni waa ni sĩnni-na hiere u tuɔ wuo ka hel baa dĩmma-i. Diiloŋ wuo bi diyaa cicẽlmaŋ-tibiingu baa kuaŋgu waa da ŋ wuo-ku ŋ ta ŋ suɔ kuufafaŋgu-i ŋ boɔɔ-kuɔ baa kuubabalaŋgu-i. Diiloŋ wuo waŋ baa nelbiloŋo-i wuo: «Ŋ gbãa ta ŋ wuo tibinni-i hiere suoŋgu-na, ŋga daaku-i, da ŋ wuo-ku, ŋ ku.» U gbẽ tibiingu maŋ da ŋ wuo-ku ŋ ta ŋ suɔ kuufafaŋgu-i ŋ boɔɔ-kuɔ baa kuubabalaŋgu-i.

Diiloŋo maa bibieŋo yaa dĩelũɔ. Ku huoŋgu-na wuo cira: «Bibieŋo duɔ tĩɛ u diei-i, ku saɔ fa. Mi ka taara tĩenatieŋo

hã-yo u tuɔ kãyã-yuɔ.» Aa naa ce bĩmbaamba jo hiere nelbiloŋo wulaa wuɔ u ji haa yireiŋa bei. Nelbiloŋ wuɔ haa yireiŋa-i bĩmbaamba-na hiere. Ŋga u saa da u tĩenatiefeŋe-i ba hɔlma-na. Diiloŋ wuɔ kure-yuɔ baa duɔfũmmu, aa naa hiel u gbugbeiŋo diei aa bir suunu terieŋgu-i ku temma-i. Uŋ hielaa gbugbeiŋo maŋ, wuɔ ma cieŋo-i baa-yo a jo baa-yo bibieŋo wulaa. Bibieŋ uŋ juɔ'a u ne da u nanolŋo-i, kuɔ gbuu silaa dɔlnu-yuɔ.

Nelbiliemba waa tãmporni aa ba saa ta ba suɔ baŋ bĩŋ kumaŋ senserre-i. Ba taa ba nunu ba-naa fafamma baa Diiloŋo-i aa ba waa ba fereŋ nuɔ suoŋ daaku-na. Maaceŋkpekelma saa waa, mulĩema saa waa, jarma saa waa, berru saa waa, hɔbabalaŋga saa waa. Diiloŋo taa u jo u ne-ba yinni maŋ joŋ. Ba taa ba bĩ bibieŋo-i Adãma aa cieŋo-i Awa.

### **Sitãni sĩnni-i baa u maacemma-i**

Aa Diiloŋo suɔ duɔ ce miwaaŋo-i, Sitãni waa dɔrɔpɔwɔrbiloŋo. U taa u ce fafamma baa Diiloŋo-i. Huɔŋgu naŋgu juɔ hi, wuɔ tuɔ taara u fi baa Diiloŋo-i. Mafammaŋ yuu u huɔŋga-i wuɔ pãŋ bigãaŋ Diiloŋo-i aa pu bubuɔsĩnni baa-yo u sa tiraa nu u nuŋgu-i. Yiingu naŋgu-na, wuɔ bir u fere jĩeŋo a kã Adãmabaa-ba wulaa dii ba muntĩenammu-na. U kãa ka da cieŋo yaa-i, wuɔ yuu-yo wuɔ: «Diiloŋ wuɔ na baa wuo tibibelle diei suoŋgu-na wei?»

Cieŋ wuɔ cira: «Wuɔ i gbãa tie wuo tibibienja-i hiere, ŋga ku diei dii, wuɔ i baa wuo kufanɔu-i; halle i baa yieya-kuɔ. Wuɔ die yie-kuɔ yiŋgu-na, i ka ku.»

Jieŋ wuɔ cira: «U karaa coima, na sie ku. U suyaa wuɔ da na wuo-ku, na ka ce fuɔ temma ta na suɔ ãnfafamma-i na bɔɔ-mei baa ãmbabalma-i ku'i cie u nyaa-na kuɔ.» Cieŋ duɔ ne tibiŋgu-i u da ku faa wuoma, aa ne da duɔ tiraa wuo-ku u ka tuɔ suɔ nelma bɔi. Wuɔ kar wuo aa naa bi hã bɔŋo-i. Baŋ wuyaa tibibel daade-i terienɔu maŋ nuɔ-i, ba yammu pãŋ kaala, baa suɔ suɔ fiefie-i-na wuɔ baa dii tãmporni. Baa ka fielu a hĩ.

Ku dãnambãanɔu-na, baŋ juɔ nu Diilonɔ wuɔ u jo, baa gbar fuo. Diilonɔ jo ji hi naa-ba; wuɔ bĩ Adãma-i tuɔ yuu wuɔ: «Nii dii hie?»

Adãma wuɔ cira: «Mii dii tãmporuonɔu, mi fuyaa.»

Diilonɔ wuɔ: «Hai juɔ gbẽ-ni wuɔ nii dii tãmporuonɔu? Ku baa ji waa miŋ ciyaa-ni tibiŋgu maŋ nuɔ-i, ŋ wuyaa ku yaa-i?»

Adãma wuɔ: «Niŋ hãa-mi umaŋ wuɔ u tuɔ kãyã-mie, u yaa hãa-mi belle diei mi wuo.»

Diilonɔ wuɔ gbẽ cieŋo-i wuɔ: «Ŋ cie bige-i maacemma-i dumande-i?»

Cieŋ wuɔ cira: «Jieŋo yaa tãalãa-mi dii-mi ku wuoma-na.»

Ba maaraa Diilonɔ nuŋgu-i maar daama temma yaa-i a bĩena horre maŋ waa ba hɔlnãa-na baa-yo. Maŋ juɔ waa

dumaano-na, Diilonɔ wuo waasa-bei hiere. U gbɛ Jĩeɔo-i wuo: «Niɔ siyaa ce mafamma-i, mi waasaan nuɔnei nuɔ-i bĩmbaamba hɔlma-na hiere. Ɔ ka ta ɔ bũul baa ɔ kusũngu. Nan huon-baamba-i baa cieɔo huon-baamba sa ji gbo dede. Aa naa wan baa cieɔo-i wuo: «Da ɔ'a ɔ bɔɔ ɔ kusũngu maama sie ta ku fa baa jamma-i, aa ɔ bɔɔ ka waa ɔ yudɔɔ.» Aa naa gbɛ Adãma-i wuo: «Ɔ ka ce maacemma-i cufal aa suɔ da ɔ da ɔ nuɔ-juuru-i. Hĩeɔgu ka ta ku mulĩeɔni suonɔgu-na.» Uɔ fie ce mafamma-i, u saa pãɔ bir u huonɔgu bei. U cie bĩmbaan-cãani a nye niidiini hã ba cĩnnu ba kũɔma-i, aa bi pã nuɔgu baa-ba wuo yiingɔ dii baa yiingɔ cieɔ-bilonɔ naɔo-i ka muonu Jĩeɔo yunɔgu-i. U pãa nuɔgu fanɔgu-i duɔ pigãan wuo yiingɔ dii baa yiingɔ molo ka jo ji pigãan nelbiliemba-i ban ka ce dumaa gbãa bir suur u horre-na.

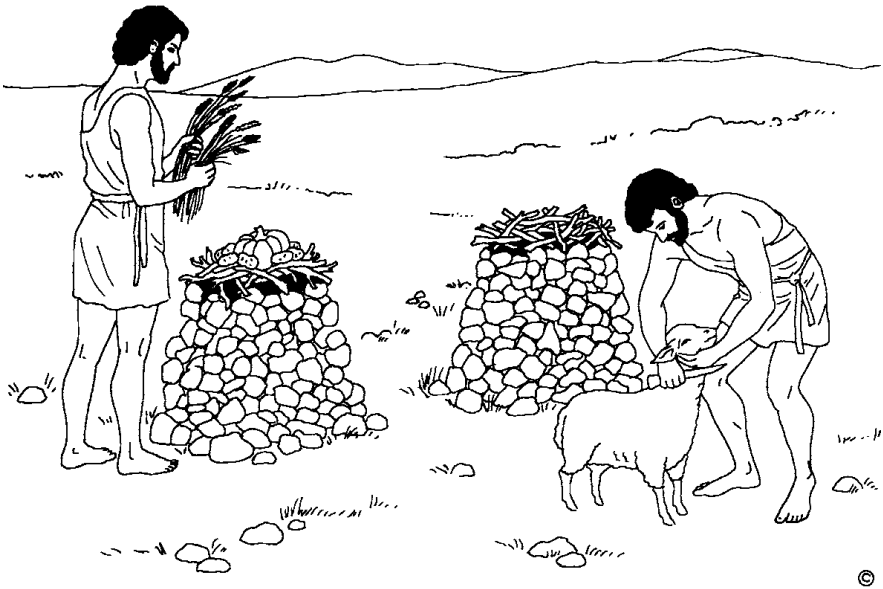
Nelbiliemban paraa mulĩema-i ku saa dɔlnu Diilonɔo-i. Ɔga u ka ce-ma nie? Uɔ ɔa naa migãan terfafaanɔu man dii-ba, wuo hiel-ba kuɔ aa naa ce dɔɔɔpuɔɔbiemba jo ji ta ba niya cicɛlman-tibiingɔ-i wuo ba baa ji tiraa kar kufanɔgu-i wuo. Wuo da ba wuo kufanɔgu-i ba sa ji ku da.

### **Adãma huon-baamba**

Adãma-i baa Awa-i ba juɔ da pɛpuɔmba hãi. Mɔɔɔo-i ba taa ba bĩ-yo Kayine aa bĩ hãanɔo-i Abel. Kayine waa gonɔguonanɔo aa Abel ãncĩinanɔo. Yiingɔ nanɔgu-na, baa ji pã

niipānni hā Diiloŋo-i ba hāi-na hiere. Kayine pāa-yo baa dīmma, Abel pā-yo baa tūmbiloŋo. Diiloŋ wuɔ siɛ Abel niipānni-i aa cīina Kayine niini-i.

Mafammaŋ ciɛ, Kayine wuɔ nyurā. Diiloŋ wuɔ cira: «Kayine, ŋ nyurā gbāŋgbāŋ? Niŋ saaya ŋ ce kumaŋ ŋ suyaa-ku aa suuye ŋ yufieŋa-i. Yelma maŋ dii-niɛ, ma'i diyaa-ni daama cemma-na. Baa yaŋ ma da yuŋgu niɛ.»



Yiingu naŋgu-na Kayine wuɔ gbē u hāaŋo-i wuɔ ba kā suoŋ-nu. Hāaŋ wuɔ sire ba ta. Baŋ kaa hi suoŋgu-i, Kayine wuɔ bel-o ko-yo. Diiloŋ wuɔ suɔ aa naa cira: «Kayine, ŋ hāaŋo yaa hie?»

Kayine wuɔ cira: «Mei saa suɔ uŋ kãa kusuwɔŋ-nu. U niyatieno'i sī muɔ.»

Diilonɔ wuɔ cira: «Ŋ daa niŋ cie kumaŋ ke? Ŋ hãaŋo kaal baa mi yerre-i dii hīema-na. Hīema waasaan-ni wuɔ ŋ kuɔ ŋ hãaŋo-i ma dɔɔ. Ma sie tiraa ce dīmma a hã ŋ wuo. De-i-na, ŋ ka ce nanɔgaluɔ nuɔ a suur hīeŋ-nu.»

Kayine wuɔ cira: «Niŋ waasaan-mi baa mamaŋ, mi sie gbãa yiera cie-ma. Da mi ta mi bīncuɔmba caaŋgu-na, una kaa da-mi aa ko-mi gbãŋgbãŋ.»

Diilonɔ wuɔ cira: «Ma sie ce ŋaa niŋ jɔguɔŋ-ma dumaa, mi ka haa dānyuɔ-nie molo baa ka ko-ni.» Kuŋ cie dumaanɔ-na, Kayine wuɔ ta ka tīena nemaaleŋ. Uŋ kãa terienɔgu-na, Diilonɔ wuɔ ka hã-yo huonɔgu. Banamba ce āncīinaamba, banamba ce fānaamba ta ba mar niimarni, banamba bi ta ba kul.

Kayinenɔ taa dumaanɔ-na, Diilonɔ wuɔ tiraa hã Awa-i naacombilonɔ Abel sɔlaanɔgu-i. Ba taa ba bī ufaŋo-i Seti. Seti sire da Enɔsi. Enɔsi bāanɔgu yaa nuɔ-i nuɔŋbanɔ duɔŋ ta ba gbuuse Itienɔ-i.

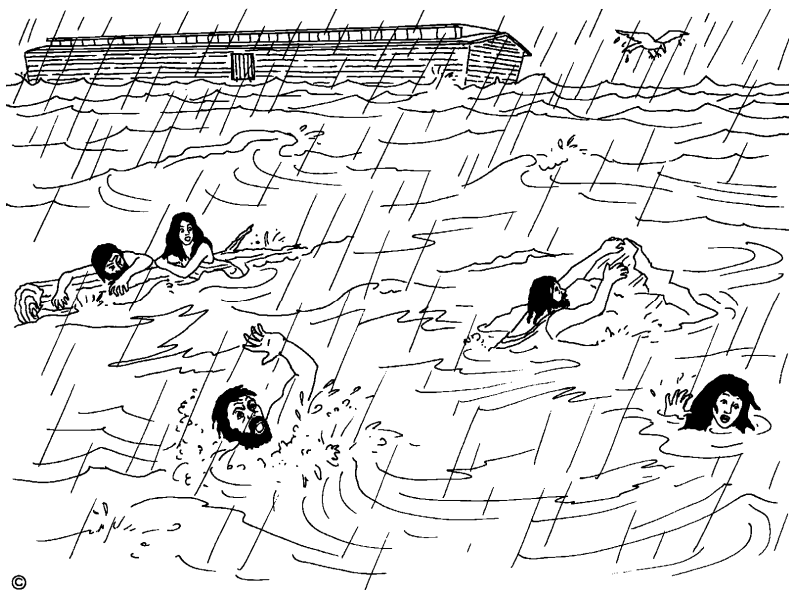
Huonɔgu nanɔgu juɔ hi, Adãma bisãlmba gbuu sire huona gbuo terni-i hiera. Baŋ ciinu dumaanɔ-na, baa bir yanɔ Diilonɔ-maama-i aa doŋ ta ba ce kumaŋ dɔlaanɔŋ-bei. Diilonɔ wuɔ ne da ba maacemma balaanɔ cor. Ba hel ba gãŋ baa ba-naa terni-na hiera, yaafēlle si dii. Diilonɔ wuɔ cira: «Mi waa hie ji ma nelbiliemba-i jīna hīema-na? Mi ka halaŋ-ba aa fiisa.»

### 3: Nowe maama

Nelduɔŋo diei taa u ce Diiloŋo huɔŋga-i. Ba taa ba bĩ-yo Nowe. Nowe waa nelfefeiŋo a ce dumaŋo-na Diiloŋo naa firnu u huɔŋga-i baa-yo. Yiingu nanɔgu-na, Diiloŋ wuɔ ji gbẽ-yo wuɔ: «Nuɔmba balaŋ cor, mi ka ko-ba hiere halaŋ-ba hĩema-na. Mi taara ŋ ce dubuɔ naŋo baa dɛnni baa dubiamba u huɔŋga-na, aa ŋ tiel huɔŋga-i baa huɔŋgu-i hiere hũmma baa gbãa suur-kuɔ. Haaya-kuɔ sɔmma sie aa ŋ huo-ku dɔɔ-i-na. Mi taara mi dãa ko nuɔmba-i baa bĩmbaamba-i hiere. Ŋga mi ka bel tobisĩnni baa nuɔŋo-i. Niŋ ka ce dũŋgu maŋ, nuɔ baa ŋ cieŋo-i a naara ŋ bamba-i baa ba caamba-i, na ka suur-kuɔ. Aa bĩmbaamba-i ba sĩnni-na hiere ŋ dii-ba ba hã-ba-hãi, cieŋo baa bieŋo ku yaa ba sie ku gbuo. Ŋ dii niiwuoni-i hiere ni sĩnni-na, namaa baa bĩmbaamba-i na ta na wuo.» Diiloŋ uŋ waan mamaŋ, Nowe wuɔ ce-ma hiere ma kũŋgu-na. Uŋ juɔ ce dũŋgu-i tĩ, Diiloŋ wuɔ cira: «Suur dũŋgu-na baa ŋ baamba-i, baa bĩmbaamba-i ba sĩnni-na hiere ba hã-ba-hãi, cieŋo baa bieŋo. A saa baa yinni niehãi mi ka dãa yinni komuɔŋa hãi mi sie kar. Cicẽlmaŋ-bĩŋkũŋgu sie tiraa tĩe hĩema-na.»

Nowe wuɔ nu Diiloŋo nuŋgu-i aa suur dũŋgu-na baa u baamba-i, aa bi dii bĩmbaamba-i ba sĩnni-na hiere ba hã-ba-hãi ka hel baa huriimba-i. Baŋ suurii, Diilo wuɔ bĩŋ dũŋgu-i bei u fere. Yinni niehãiŋ juɔ hi, wuɔ doŋ dãama-i. U dãa

yinni komuɔŋa hāi u saa kar. Hūmma jo ji tetɛŋ dūŋ daaku-i baa Nowebaa-ba-i ku huɔŋga-na. Hūŋ maa nyurā a suuye tibinni-i hiere baa tānni-i; dūnniŋ-maama sa waŋ. Nuɔŋ baa hɔr hiere baa bīmbaamba-i. Da ma hel Nowe-i-na baa bamaŋ waa baa-yo dūŋgu-na, molo saa tīɛ aa bi cira u yaa daayo.



Nuɔmbaŋ kuu dumaanɔ-na, Diilonŋ wuɔ yiera dāama-i. Uŋ yieraaya dāama-i kuɔ gbuu da yinni aa dūŋ kuɔ kā ka tīena tānuŋgu nanŋu dɔrɔ. Hūŋ maa cor ta ma fu ma kā. Nowe wuɔ tuɔ puɔr huriimba ta ba kā ba wuɔra ba ne da kuɔ hūmma fuu. Unaŋo ji kā aa jo baa fiebīnandu u nuŋgu-na, Nowe wuɔ suɔ wuɔ hūmma paraaya bɔi. Yinni niehāi kufanŋu huonŋu-na, wuɔ tiraɔ puɔr-o. Uŋ kāa kufanŋu-i u



saa tiraa bir jo. Nowe wuɔ pãŋ suɔ wuɔ u kaa da mundii-remmu.

Hümmanj gbuu ji fu hiere huɔŋgu-na, Diilonj wuɔ waŋ baa Nowe-i wuɔ: «Hilaan na hoŋ na dii hĩema yu.» Nowebaa baa hel hiere dũŋgu-na. Baŋ cie kumaŋ dũŋgu-na ku curaa belle-i. Diilonj uŋ kuraa-ba ba saa da ku, kuɔ gbuu silaa dɔlnu Nowe-i ŋaa bige-i. Wuɔ ko bĩmbaamba buol Diilonjo-i. Uŋ cie mafamma-i kuɔ gbuu silaa dɔlnu Diilonjo wuɔ waŋ baa Nowe-i wuɔ: «Nuɔ baa ŋ huɔŋgu-i mi ka pã nuŋgu baa-na. Mi sie tiraa dāa hɔr nuɔmba-i hɔrŋ daama temma-i. Mi ka ta mi hiel mi pɔruɔŋgu-i dɔrɔ-i-na ku'i ka waa mi nupälle dānyuɔ-i.

Diilopepetiej uŋ dāa cor, Nowe huɔŋ-baanj baa gbuu sire ciinu. Ba taa ba waŋ nelduɔma hiere. Baa ji sire wuɔ ba ma nelle, aa ma dũjaataama ka yieya Diilonjo-i. Kere da ba ce mafamma-i, ba yerre ka du aa ba sie pisällä. Ba taa ba taara ba fi baa Diilonjo-i. Baa sire a vaa ba fere baa ba jaaguɔ-i.

Yiinju nangu-na, Diilonj wuɔ hiire duɔ ji ne ba maacemma-i. Uŋ juɔ ji da-ma dumaanjo-na wuɔ cira: «Baŋ piiyeŋ nelduɔma ku'i juɔ baa daama-i hiere. Ku domma'i aa ba waa dumandɛ-i-na, da kuɔ ku kã yaan-na ku ka waa nie? Mi ka guɔl ba nelma-i hã-ba ba baa ta ba nu ba-naa nelma.» Aa naa bi ce-ma ŋaa uŋ waan-ma dumaa. Uŋ guɔlaa ba nelma-i ba sa tiraa nunu ba-naa, maacemma sa tiraa ma wuɔ fafamma. Baa naa ba bɔrɔ nelma nelma a wuɔra tĩena.

Baṅ taa ba ma nelle maṅ, baa haa di yerre-i "Babel" ku yuṅgu yaa wuɔ Guɔlma. Difande mamma yaa juɔ baa nelma guɔlma-i a ji ce nuɔmba boɔ a wuɔra t̄ena.

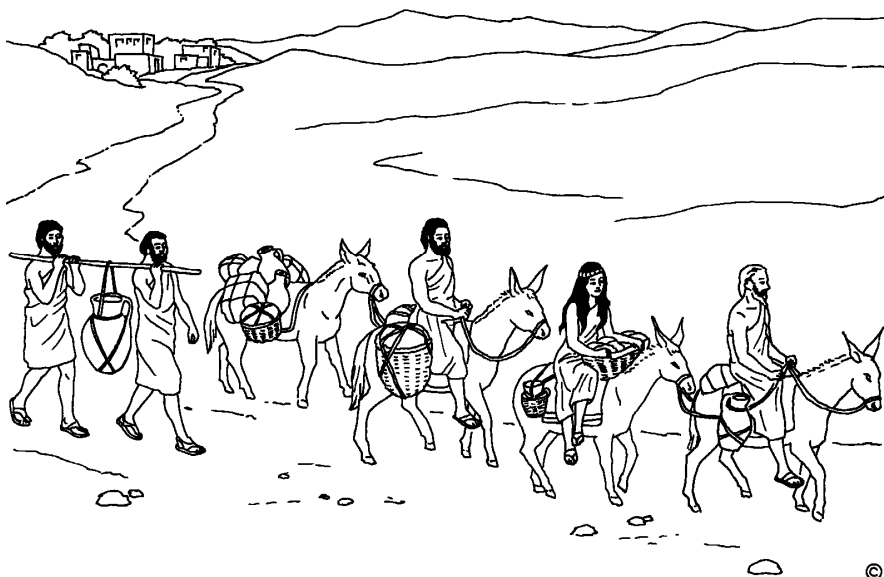
#### 4: Abiramu maama

Abiramu yerre yaa waa Abirã. Huɔṅgu naṅgu juɔ hi, Diilonṅ wuɔ yaṅ Abirã-i aa tuɔ bĩ-yo Abiramu, ku yuṅgu yaa wuɔ Nuɔntieṅo. U waa t̄ena Arã. Ba nelle yaa waa difande-i.

Yiṅgu naṅgu-na, Diilonṅ wuɔ ji gbẽ-yo wuɔ: «Sire na nelle-na. Ne ṅ j̄enaamba-i baa ṅ huraamba-i aa ṅ yaṅ-ba. Mi ka pigãaṅ-ni terieṅgu naṅgu, ṅ kã kusuɔṅ-nu'i. Mi ka ce-ni nuɔntieṅ nuɔ. Mi ka firnu mi huɔṅga-i baa-ni. Mi ka ce-ni nelbuɔ nuɔ. Umaṅ duɔ ce baa-ni, mi ka bi ce baa kutieṅo-i; ṅga umaṅ duɔ waasa-nie, mi ka waasa kutieṅo-i. Mi ka ta mi ne nuɔnei aa ta mi ce baa nuɔmba-i hiere h̄ema-na.»

Abiramu wuɔ sire a ta ṅaa Diilonṅ uṅ waaṅ-ma dumaa; a bie Kanaa nellen-h̄umelle. U waa baa bieṅ komuɔṅa siei baa c̄ncieluo bieṅa ndii huɔṅgu faṅgu-na. Uṅ'a u ta, wuɔ bie u cieṅo-i Sara-i, baa u h̄aṅo bieṅo waa baa-yo. Ba taa ba bĩ-yo Loti.

Baṅ kaa hi Kanaa-i, Diilonṅ wuɔ carra Abiramu-i a waṅ baa-yo wuɔ: «Mi ka h̄a naṅ huɔṅgu yaa baa h̄ieṅ daama-i.» Abiramu wuɔ ce mumbuolmuṅ-terieṅgu a buol Diilonṅo-i uṅ caraaya-yuɔ kusuɔṅ-nu.



### Abiramu bɔra baa Lɔti-i

Abiramu waa muɔrĩeŋo kelkel. Muɔru waa baa-yo, gbeiŋa waa baa-yo a naara sēne bi waa baa-yo.

Lɔti bi waa bĩŋkũntieŋo, u muɔru saa ta du suɔ du-naa. Ba muɔruŋ ciinu dumaŋo-na, hĩeŋgu saa ta ku gbē ba wulaa. A ce dumaŋo-na ijieni taa ni suur ba āncĩnaamba hɔlma-na. Maŋ juɔ waa dumaŋo-na, Abiramu wuɔ waŋ baa Lɔti-i wuɔ: «Miemei baaduɔŋ miɛ, berru saa saaya du suur i hɔlma-na. Hĩema yaa kãŋ haaluoluo, yaŋ i bɔrɔ i kã i muŋkãmmu. Da ŋ'a ŋ ka kã mi nanyuɔ-yaŋga-na, muɔ mi ka kã mi nadie-yaŋga-na. Da ŋ bi cira ŋ ka kã mi nadie-yaŋga-na, muɔ mi ka cer kã mi nanyuɔ-yaŋga-na.»

Nuoraanḡu nanḡu waa bāpagũḡu-na ba bĩ-ku Yurdē, Loti wuɔ cira fuɔ ka kã kusuwḡ-nu'i. Baa bi bɔrɔ, Abiramu wuɔ tĩena Kanaa-i-na aa Loti wuɔ sire ka waa baa u muɔru-i Yurdē caanḡu-na dii Sodɔmu kɔtuwḡu-na.

Lɔtiḡ taa, Diiloḡ wuɔ wanḡ baa Abiramu-i wuɔ: «Fara ḡ ne terni-na hiere. Niḡ daa hĩema maḡ daama-i hiere mi hãa-ni baa-ma baa ḡ huḡḡu-i hiere gbula. ḡ bisãlmba ka ciinu cor a ce molo sie gbãa kãḡ ḡ hãayēlmba-i. Ba ka waa ḡaa nyeiḡo. Sire ḡ wuɔra ḡ ne terieḡḡu-i, mi hãa-ni baa-ku. Abiramu wuɔ sire uḡ waa tĩena kusuwḡ-nu a kã ka tĩena Eburĩ caanḡ-nu. Uḡ kãa terieḡḡu-na, wuɔ ce mumbuolmuḡ-terieḡḡu tuɔ buol Diiloḡo-i.

### **Abiramu cie bemma**

Lɔtiḡ kãa ka tĩena Sodɔmu-i-na, berru nanḡ duɔ ji sire. Baa bel-ba ta baa-ba aa naa biera ba bĩmbĩnni-i hiere. Baa kã ka tĩnu Abiramu-i wuɔ ba bilaa Loti-i. Abiramu wuɔ sire hiel u kɔraamba nuɔsũɔ komuwḡa ndii baa cĩncieluo kɔraamba niisiei. Baa sire a nyaanu bamaḡ bilaa Lɔtibaa-ba-i ka hi-ba dii nelle nande-na ba bĩ-de Dã. Baḡ kaa hi fara da-ba, Abiramu wuɔ calnu kɔraamba-i sɔmma bɔi, baa suuye-bei isuwḡ-nu a muo-ba ba gbar. Baḡ ḡa naa bel nuɔmba maḡ, Abiramu wuɔ bie-ba baa bĩmbĩnni-i hiere a bir baa-ba. Sodɔmu nellentieḡ wuɔ sire ka jãrã-yuɔ jaal-o.

A ne da naacolŋo naŋo waa, ba taa ba bĩ-yo Melkisedeki. U yaa waa Salemu nellentienŋo-i aa tiraa waa Dɔrwuoŋo jigãntienŋo. Fuɔ wuo jo baa buruo baa duvẽŋo ji jaal Abiramu-i aa naa cira: «Mi jaal Dɔrwuoŋo yaa-i; u'i kãayã-niẽ η yar bigãarãamba-i.»

Abiramuŋ hũyãa bĩmbĩnni maŋ berru-na, wuo calnu-niẽ hiere sɔmma cĩncieluo a hã Melkisedeki-i sɔmma diei aa duɔ hã Sodomu nellentienŋo-i ni boluoŋgu-i. Nellentienŋ wuo gbẽ-yo wuo: «Hã-mi nuɔmba yaa-i aa η bie bĩmbĩnni-i.»

Abiramu wuo hiel u niele-i Diiloŋo-na aa naa cira: «Mi sie bie halle ku diei! Ku yaa yiĩŋgu naŋgu η sie ji da cira: «Muɔmei cie Abiramu ce bĩŋkũntienŋo.»»

### **Abiramu haa u naŋga Diiloŋo-na**

Kufanŋuŋ curaa, Diiloŋ wuo carra Abiramu-i a waŋ baa-yo wuo: «Abiramu, baa yaŋ korma ta ma da-ni, muɔmei niyaŋ-niẽ, mi ka pã-ni boi.»

Abiramu wuo cira: «Itie, mi saa da biloŋo, yuŋ haku-i dii η pãmma-na? Da mi saa ji waa, nieryienŋo-i ka wuo mi ciilunŋu-i.»

Diiloŋ wuo cira: «Nieryie sie wuo η ciilunŋu-i, naŋ fereŋ bieŋo'i ka wuo-ku.» Uŋ waan mafamma-i, Abiramu waa dũŋ-nu, wuo ce u hel gɔŋgũɔŋ-nu. Uŋ hilaa, wuo gbẽ-yo wuo: «Ciir η yuŋgu-i η ne mɔeŋa-i dɔrɔ-i-na. Naŋ gbãa kãŋ-ya wei?

Niŋ daa aŋ ciinu duma, ŋ hāyēlmba ka bi ciinu dumei. Ŋga ba ka ce bieŋ nuɔsiba hāi juɔma-na; ba ka waa kɔraamba.» Diiloŋ uŋ waŋ mamaŋ, Abiramu wuɔ hūu-ma hīŋ wuɔ ma ka ce. Kuɔ gbuu silaa dɔlnu Diiloŋo-i baa-yo.

### **Horre nyaa Sara-i**

Sara ŋ'a u saa da biloŋo, u maacembiloŋo naŋo waa, ba taa ba bī-yo Agaar. Wuɔ waŋ baa Abiramu-i wuɔ: «Diiloŋo balaŋ-mi horre-i. Bie mi maacembiloŋo-i, ku nie sī fuɔ ka da biloŋo hā mi ta mi fie.» Abiramu wuɔ sie aa bie Agaar a dii-yo u cieŋo. Uŋ juɔ Kanaa-i-na, u bieŋ cīncieluo'i naa waa belle fande-na.

Agaar wuɔ ce kusūŋgu. Uŋ juɔ suɔ wuɔ u dii yonduo, u sa tiraa kāŋ Sara-i. Sara wuɔ waŋ baa Abiramu-i wuɔ: «Tuosīnni maŋ haŋ-mie, ma hilaaya nuɔnei. Muɔmei hāa-ni mi maacembiloŋo-i ŋ dii-yo ŋ cieŋo, ŋga uŋ juɔ suɔ wuɔ uu dii yonduo, u sa tiraa kāŋ-mi. Diiloŋo'i ka fieŋnu-mei.»

Abiramu wuɔ cira: «Naŋ maacembiloŋo'i, u tīenaana naŋ tīenammas. Kumaŋ da ku dɔlnu-nie ŋ ce-ku yuɔ.»

Sara wuɔ doŋ tuɔ ce hɔdorre baa Agaar. Agaar wuɔ ji naa u gbar suur hīeŋ-nu. Dɔrpɔpuɔrbiloŋ wuɔ kã ka da-yo hūnfoele nande caŋgu-na. Wuɔ yuu-yo wuɔ: «Agaar, ku cie nie?»

Agaar wuɔ cira: «Mi gbaraa hel Sara wulaa.»

Dɔrɔpɔwɔrbilonɔ wuɔ cira: «Yaŋ aa ŋ bir ŋ kã. Duɔ cira ŋ ce kumaŋ, ŋ ce. Diilonɔ ka hã-ni huonɔgu bɔi. Molo sie ji gbãa kãŋ ŋ hãayẽimba-i. Niŋ kaal, Diilonɔ nuɔ. Ɔ ka hoŋ naacombilonɔ. Da ŋ hoŋ-yo, ŋ haa u yerre-i Isimayel. Ku yunɔgu yaa wuɔ Diilonɔ nu. U ka hel ka waa u deŋ ŋaa hĩeŋ-wuonɔ aa u ka bigãaŋ nuɔmba-i hiere.»

Agaar wuɔ cira: «Ku ce mi daa Diilonɔ yaa daayo-i wei?» Aa naa cira: «Nuɔnei Diilonɔ maŋ daa-miŋ.» A ce dumaanɔ-na, baa haa hũnfoele fande yerre-i «El-Oroi». Ku yunɔgu yaa wuɔ, Umaŋ daa-miŋ, u hũnfoele.

Isimayelŋ huɔŋ belle-na, Abiramu waa baa bienɔ komuɔŋa naa baa niediei.

### **Diilonɔ bilaa tobisĩnni baa Abiramu-i**

Isimayelŋ juɔ da bienɔ komuɔŋa naa baa cĩncieluo nennaa-i belle maŋ nuɔ-i, Diilonɔ wuɔ carra Abiramu-i a waŋ baa-yo wuɔ: «Muɔmei Weimantierɔ-i. Baa cãl mi hũmelle wuɔsaanɔgu-i. Mi ka bel tobisĩnni baa-ni aa hã-ni huonɔgu bɔi.»

Abiramu wuɔ dũuna ka jũŋ u yaanɔga-i hĩema-na a jaal Diilonɔ-i. Diilonɔ wuɔ cira: «Tobisĩŋ daani ka ta ni soruonu ŋ huonɔ-baamba-na ni kã. Na ka ta na buol muɔmei mi diei yoŋ.

Naŋ ka ce kumaŋ tobiŋ daani maama ta ma tĩenu-nei ku yaa daaku: Bibemba-i hiere ŋ dumelle-na, ba saaya ba jã ka hel baa koraamba-i hiere. Da ba jã, ku yaa mi tobiŋni maama ka ta ma tĩenu-nei. Cieŋo maŋ duɔ bɔɔ bibieŋo, duɔ da yinni niehã, na gbɛ na jã-yo.

Bibieŋo maŋ duɔ saa jã, kuu dii ŋaa u yagaraa mi tobiŋni-i. Fuɔ temma-i na hiel-o na hɔlma-na.»

Ku huonɔgu-na, Diilonɔ wuɔ waŋ baa Abiramu-i wuɔ: «Mi ka hã ŋ cieŋo-i bepolɔ. Mi ka ce u ce siyaabaa bɔi nyu. Nellentaamba ka hel u horre-na.» Abiramu wuɔ tiraa dũuna ka jũŋ u yaanɔga-i hĩema-na aa tuɔ nyɛ, aa tuɔ piiye u huɔŋ-na wuɔ: «Neliɛŋo maŋ daa bieŋ komuɔŋa ndii tĩ, aa u cieŋo-i komuɔŋa naa baa cĩncieluo, kufanɔgu taamba gbãa da bilonɔ-i dan hama-i temma-i?» Aa naa waŋ baa Diilonɔ-i wuɔ: «Itie, yaŋ aa ŋ ne Isimayɛl yaa-i. Fuɔ duɔ sire ce nelieŋo, ku ka saanu.»

Diilonɔ wuɔ cira: «Ma sie gbãa wuɔ dumaanɔ-na. Ŋ ka da bepolɔ baa naŋ fereŋ cieŋo-i Sara-i. Duɔ ji honɔ, ŋ haa bilonɔ yerre-i Isaki. Ku yunɔgu yaa wuɔ "Nyebaanɔ". Mi ka ce mi tobiŋni-i baa u yaa-i ka cor baa u hãayɛlmba-i hiere.

Niŋ waanɔ mamaŋ Isimayɛl kũŋgu-na mi nuɔ. Mi ka hã-yo huonɔgu bɔi. U ka ce nuɔntieŋo. Nellentaamba ka hel u bisãlmba-na. Ŋga mi tobiŋni-i, mi taara mi ce-ni baa Sara bieŋo yaa-i. U ka honɔ belle maŋ juɔŋ fiefie ku temma.»



Diilonɔ ŋ juɔ piye tĩ baa Abiramu-i, wuɔ ta. Yinduɔŋgu faŋgu-na, Abiramu wuɔ jã u bieŋo-i Isimayel, baa u kɔraamba-i hiere aa naa ce ba bi jã fuɔ fere-i. Abiramuɔ jãa belle maŋ nuɔ-i, u waa baa bieŋ komuɔŋa naa baa cĩncieluo nenna. Isimayel fuɔ waa baa bieŋ cĩncieluo a siei.

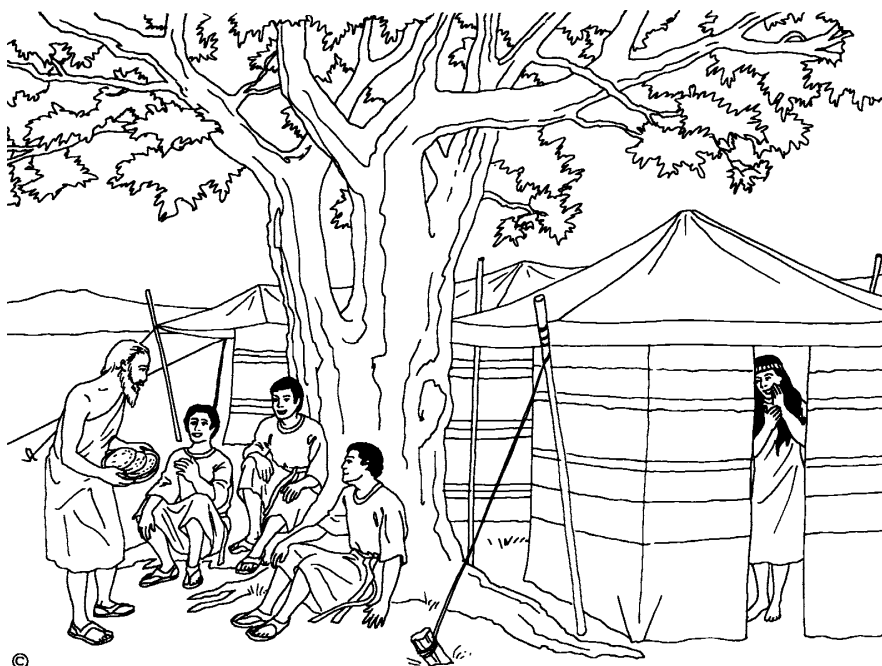
### **Sara ka da bilonɔ**

Yiingu nanɔŋu-na, Abiramu waa tĩena u dumelle yaanɔŋana. Ku waa bãhulaanɔŋu, Itieŋ wuɔ carra-yuɔ. Fuɔ juɔ'a u ne, da nuɔmba siei jo. Wuɔ sire gbar jãrã-bei kã ka dũuna jaalba, aa naa gbẽ-ba wuɔ: «Jande, haraanɔ na nyɔŋ hũmma-i aa na fiisa aa na suɔ na cor baa na hũmelle-i.» Niraanɔ baa har tĩena. Itieŋo yaa waa baa u pɔpuɔrbiemba hã; nelgbãŋgbãlãamba sã. Abiramu wuɔ ce ba nersĩnni-i da fafamma, kuɔ gbuu silaa dɔlnu-bei.

Unanɔ wuɔ gbẽ Abiramu-i wuɔ: «Belle maŋ juɔŋ, mi ka bir jo ŋ wulaa fiefie ku temma-na. Huɔŋgu faŋgu-na, bilo ka waa Sara nanɔŋ-na.» Sara waa tĩena dũmelle yaanɔŋana Abiramu huonɔŋu-na, wuɔ tuɔ nye aa cira: «Muɔ baa mi bɔɔ-i i vãa tĩ, inɔ naa saaya i da bilonɔ-i huonɔŋu maŋ nuɔ-i ku cura.»

Itieŋ wuɔ yuu Abiramu-i wuɔ: «Bige-i cie Sara tuɔ piye wuɔ fuɔ vãa tĩ, u sie gbãa da bilonɔ? Bĩŋkũŋgu dii kumaŋ gbãa yar Itieŋo-i wei? Belle maŋ juɔŋ, fiefie ku temma-i da mi ka

ta mi jo, bilo ka waa Sara huongu-na.» Kor maa da Sara-i, wuɔ ju-ma wuɔ fuɔ saa nye.



Baŋ juɔ cārã hūmelle-i da ba ta, Abiramu wuɔ hel tuɔ saañ-ba. Baa biɛ Sodɔmu nellen-hūmelle. Weimantienj wuɔ cira: «Abiramu, baŋ waŋ mamaŋ Sodɔmutaamba kūŋgu-na baa Gomɔrtaamba-i ku saa fa. Mi taara mi ka ne da kuɔ ninsoŋo, mi halaŋ-ba hiere aa fiisa.»

Abiramu wuɔ migãaŋ piɛ-yo aa naa cira: «Itie, ŋ ka siɛ muo nelfafaamba-i baa nelbabalaamba-i baa daduɔŋgu-i wei? ɲ ka siɛ pã nelfefeinjo-i baa nelbabalaŋo-i pãduɔmma wei? ɲ ka siɛ gbonu nelfafaamba-i baa nelbabalaamba-i ko-ba hiere wei?»

Weimantien wuɔ cira: «Da mi ka da halle nelfafaamba cĩncieluo yoŋ nelle-na, mi ka ne bafamba-i aa yaŋ; mi sie ko moloŋo.»

A ne da baŋ waa ta ba piiye niraamba hāi-baamba cor ta ba kã. Itienjo pɔpuɔrbiemba'i waa, nelgbãŋgbãlãamba sī.

Baŋ kaa hi Sodomu-i, baa bi ne da, da ma hel Lɔti-i-na, nelfeifeiŋo si dii. Baa waŋ baa Lɔti-i wuɔ: «Hel baa ŋ bisãlmba-i nelle-na baa ŋ curɔbaa-ba-i. I ka muonu-die. Itienjo nuɔ di balaanŋu maama-i ku'i cie wuɔ i ji muonu-die» U curɔbaa baa da nie sī ponsaanŋu.

Cicãŋjãale-na, Itienjo pɔpuɔrbienj baa waŋ baa Lɔti-i wuɔ: «Siirenj na hel donduo nelle-na; ni ma'i sī na ka ku gbãŋgbãŋ.» Lɔti wuɔ tuɔ sere. Pɔpuɔrbienj baa kã ka bel u naŋ-na baa u cieŋo-i baa u biemba-i a hel baa-ba nelle-na. Baŋ hilaa, baa waŋ baa Lɔti-i wuɔ: «Gbaraanŋ na ka cĩŋ tãnni-na. Molo baa miel u ne u huonŋu-na.»

Lɔti wuɔ cira: «Jande, mi sie ka hi; yaanŋ mi kã ka cĩŋ neyelle maŋ i yaanŋa-na daade-i.»

Pɔpuɔrbienj baa cira: «Weima si, i sie muonu nelle fande-i. Gbãana donduo ŋ kã kusuoŋ-nu'i. I ka cie ŋ hi aa i suo dii dãamu-i.»

Lɔti wuɔ ta, uŋ kaa tuɔ suur neyel daade-na, bãanŋ kuɔ bi ta ku pa. Itienj wuɔ kũnna dãamu-i Sodomu-i-na baa Gomɔr-na hiere a kukul-a.

## 5: Isaki maama

### Kusũngu yieraaya Sara-i-na

Sodomu nellen caa, ku saa da huɔngu kusũngu yiera Sara-i-na. Diilonɔ uɔ ɲa naa waɲ mamaɲ ma'i saa doɲ ta ma ce daama-i wei? Uɔ juɔ'a u hoɲ, wuɔ hoɲ naacombiloɲo. A ne da huɔngu faɲgu-na Abiramu waa baa bieɲ komuɔɲa ndii. Uɔ huɔɲ, Abiramu wuɔ haa biloɲo yerre-i Isaki. Ku yuɲgu yaa wuɔ "Nyɛbaaɲo". Yinni niisieɪ ku huɔngu-na wuɔ jã biloɲo-i ɲaa Diilonɔ uɔ waɲ-ma baa-yo dumaa. Sara wuɔ tuɔ piiye wuɔ: «Diilonɔ cie mi da mi da munyɛmmu; bamaɲ da ba nu-ma ba ka nye baa-mi. Hai naa suɔ wuɔ yiɲgu dii baa yiɲgu Sara naɲga ka kã u huɔngu-na? ɪga ku yaa daaku, Abiramu-i baa u bĩncɔsĩnni-i i daa biloɲo. Diilonɔ-i bibieɲo!»

Isaki wuɔ tuɔ vãa u jo. Baɲ karaa-yo nyɔlma-na yiɲgu maɲ nuɔ-i, Abiramu wuɔ ce kãlle ma yerreɲ.

### Diilonɔ cie Abiramu-i ne

Isakiɲ juɔ kar ce naacoloɲo huɔngu maɲ nuɔ-i, Diilonɔ wuɔ tuɔ taara u ne da kuɔ Abiramu nu u nuɲgu-i yogo. Wuɔ carra-yuɔ aa naa cira: «Abiramu, bie ɲ beduɔla-i ɲ kã baa-yo Moriya-i-na; mi ka pigãaɲ-ni tãnuɲgu naɲgu dii, ɲ ka buol-mi baa-yo.»

Ku cuo kaala-i-na, Abiramu wuɔ sire naar kara denni a haa u kakūmuɔ-i-na aa biε u maacembiemba hāi a naara u biεŋo-i Isaki-i ba ta ta ba kā. Ba wuɔya yinni hāi, sieliŋ-yiiŋgu-i, Diiloŋ wuɔ fara pigāaŋ Abiramu-i baa tānuŋgu-i. Abiramu wuɔ waŋ baa maacembiemba-i wuɔ: «Tīenaayaŋ bande baa kakūmuɔ-i, aa muɔ baa Isaki-i i ka kā ka buol Diiloŋo-i aa bir jo.» Aa naa har denni-i a haa hā u biεŋo-i, aa fuɔ wuɔ bella dāŋgbo baa jigāŋga ba cor ta ba kā. Isaki wuɔ yuu tuoŋo-i wuɔ: «Baba, dāŋgbo-i dii baa denni-i, tāmman-kūŋgu fuɔ ku yaa hie?»

Abiramu wuɔ cira: «Yaŋ mafamma-i ŋ hā Diiloŋo, U'i ka hāye baa-ku.» Aa ba cor ta ba kā.

Baŋ kaa hi terieŋgu-i, Abiramu wuɔ ce mumbuolmuŋ-terieŋgu, aa naa haa denni-i ku dɔɔ-i-na, aa bel u biεŋo-i vaa-yo denni dɔɔ-i-na aa hiel jigāŋga-i duɔ cāa u nuoŋ-nu. Itieŋo pɔpuɔrbiloŋ wuɔ tīε dii dɔɔ-i-na aa naa cira: «Abiramu! Abiramu! Baa haa ŋ nanŋa-i naacombiloŋo-na! Mi suyaa miε ŋ sa yagar mi nuŋgu-i. Iŋ saa sie balaŋ-mi ŋ beduɔla-i.» Abiramu wuɔ u ciir u yuŋgu-i ku yaa nuɔ-i a da tɛrbiεŋo naŋo, u yieŋa sɔgɔlanu tibiyelle nandɛŋ. Wuɔ fir u biεŋo-i aa naa kā ka bel u yaa-i ji buol baa-yo bɛpolŋo sɔlaaŋgu-na. Kuŋ cie dumaŋo-na, Abiramu wuɔ haa tānuŋgu faŋgu yerre-i wuɔ: «U'i hāaŋ-baŋ». A ji hi baa nyuŋgo, ba bī-ku dumɛi.

## Isaki cadiile

Isakiŋ juo hi cadiile huɔŋgu-na, kuɔ ce maacemma Abiramu wulaa. Baŋ waa tĩena nelle maŋ nuɔ-i, nelle fande taamba saa ta ba ce Diiloŋo huɔŋga-i. Ba taa ba buol cufiɛŋa. Abiramu wuɔ tuɔ kǎalǎ wuɔ Isaki duɔ bie cieŋo-i terieŋgu-na u Diiloŋ-hũmellen-kuŋgu kaa guɔl, wuɔ bĩ u kɔrbĩncɔiŋo-i a ji waŋ baa-yo wuɔ: «Mi sa taara Isaki jǎ bande ku biloŋo. Miɛ nellen fie maa, mi taara ŋ kǎ kusuɔŋ-nu'i ka bie cieŋo-i ji hǎ-yo.» Kɔrieŋ wuɔ sie aa naa sire bie nyɔgɔmebaa cĩncieluo a haa conŋorni-bei a ta.

U wuɔyaa yinni bɔi aa suɔ hi Abiramu ba nelle-i. Uŋ hii, wuɔ har tĩena hũnfuɔŋgu naŋgu caaŋgu-na. U saa suɔ uŋ ka ce kumaŋ. U ji naa u cira: «Itie, jande, miŋ biyaa mi gboluɔŋgu-i mamaŋ nuɔ-i, yaŋ ma da yaaŋga ku yaa mi yuntieŋo huɔŋga ka fɛ. Muɔmei daami hũnfuɔŋgu caaŋgu-na, biloŋo maŋ duɔ jo duɔ ji hu hũmma-i aa mi cǎrǎ u wulaa, duɔ hǎ-mi aa bi hǎ mi nyɔgɔmebaa-ba-i, mi ka suɔ wuɔ ŋ hielaa u yaa-i da ŋ hǎ mi yuntieŋo bieŋo duɔ dii-yo u cieŋo.»

Nelma saa ji tĩ u nuŋgu-na, wuɔ u ne da bilofefeiŋo naŋo juo baa bũnaŋga ji tuɔ hu hũmma-i. Ba taa ba bĩ-yo Erebeke. Kɔrieŋ wuɔ kǎ u wulaa ka cira: «Iŋ sa hǎ-mi hũmma namma mi nyɔŋ wei?» Biloŋ wuɔ har bũnaŋga-i a pii-ka u kusũŋ-nu a hǎ u nyɔŋ. Uŋ juo nyɔŋ tĩ, biloŋ wuɔ cira: «Yaŋ mi hu hǎ

nyɔɔɔmɛbaa-ba bi nyɔɔɔ.» Aa naa doɔ tuɔ hu u jo u hã-ba. Kɔriɛɔ wuɔ kar da hãmmu! Aa tuɔ piiye u huɔɔ-na wuɔ: «Ku ce Itieɔo dɔlaa mi hũmelle yaa de-i-na wei?»

Nyɔɔɔmɛbaa-baɔ juɔ nyɔɔɔ tĩ, kɔriɛɔ wuɔ fir u conɔorni-i a hiel sɛne-naafonterre baa sɛne-gbãmammu hãi a hã Erebeke-i aa naa yuu-yo wuɔ: «Hai bilonɔ nuɔnei?»

Erebeke wuɔ cira: «Betuel bilonɔ muɔ.» Aa naa tagaaya u sĩnni-i ku jo ji ce Abiramu hãayɛlɔo. Kɔriɛɔ wuɔ dũuna jaal Diilonɔo-i wuɔ u taa u yaaɔ-na kelkel.

Erebeke wuɔ gbar kũɔ ka waɔ-ma cĩɔngu-na. U tũɔ naɔo waa, ba taa ba bĩ-yo Labã. Wuɔ kã ka jo baa kɔriɛɔo-i dumelle-na. Baɔ juɔ, baa hã nyɔɔɔmɛbaa-ba-i niiwuoni-i ba ta ba wuo aa hã nerieɔo-i hũmma u ce. Uɔ caa hũmma-i, baa bie niiwuoni jĩna wuɔ ba wuo. Kɔriɛɔ wuɔ cira: «Nerie cɔ, ɔga u huɔya-maama sa cɔ. Da mi saa waɔ mi jommaɔ-yuɔngu-i, mi sie gbãa wuo niiwuoni-i.»

Baa cira: «Da ma waa dumaɔo-na waɔ-ma.» Kɔriɛɔ wuɔ dii u nuɔngu-i nelma-na a waɔ mamaɔ curaa hiere a ji ce fuɔ ji tuɔ jo bande-i, aa uɔ juɔ ku ji cor dumaa hiere u nuɔngu hii-ku.

Uɔ juɔ piiye tĩ, Labã-i baa tuoɔo-i baa cira: «Mamaɔ daama-i hiere Diilonɔo-maacemma, mie sie gbãa suo manamma waɔ. Erebeke yaa ɔ caaɔngu-na, bie-yo na kã.»

Kɔriɛŋ uŋ juɔ nu nel daama-i, wuɔ ture ka jũŋ u yaanŋa-i hĩema-na a jaal Diiloŋo-i. Aa naa sire hiel bĩmbĩnni nanni hã-ba aa suɔ duɔ wuɔ niwuoni-i. U cuɔ kusuɔŋ-nu'i. Isuɔŋgu fanŋu kuɔ pãŋ ce ponsaanŋu ba wulaa: niwuoni waa, kolma waa.

Ku cuo kaala-i-na, kɔriɛŋ wuɔ sire cãrã hũmelle-i duɔ bir. Erebeke dũŋ-baamba-i hiere baa cãrã Diiloŋo-i hã-yo aa baa pãŋ ta baa Erebeke-i hiere.

Baŋ kãa ka hi, kɔriɛŋ wuɔ tagaaya pigãaŋ Diiloŋ uŋ cie u da cieŋo-i dumaa duɔ ji hã Isaki-i. Kuɔ gbuu silaa dɔlnu Isaki-i. Erebeke maama taa ma dɔlnu-yuɔ ŋaa bige-i?

## **6: Isaki bepuɔmba maama**

Isakiŋ diyaa Erebeke-i u cieŋo belle maŋ nuɔ-i, u waa baa bienŋ komuɔŋa hãi. Horre naa cĩina Erebeke-i. Isaki wuɔ vaa u fere baa Diilocãrãlle-i. Diiloŋ wuɔ ji nu u cãrãmma-i aa ce Erebeke bie pĩɛ ba kusũŋgu. Bisãlŋ baa ta ba jũŋ ba-naa nyuŋo kusũŋgu-na. Erebeke wuɔ tuɔ piiye wuɔ: «Diiloŋ wuɔ mi cie-yo niɛ?» Aa naa cãrã Diiloŋo-i wuɔ mamaŋ da ma waa, u waŋ-ma. Diiloŋ wuɔ cira: «Nileiŋa hãi taamba'i dii ŋ kusũŋgu-na. Ŋ ka hoŋ-ba. Ba sie ji ta ba gbo. Unaŋo fõŋgũɔ ka jĩnya unaŋo wuɔŋo-i. Mɔlŋo yaa ka bir tuɔ cãa hãaŋo-i.»

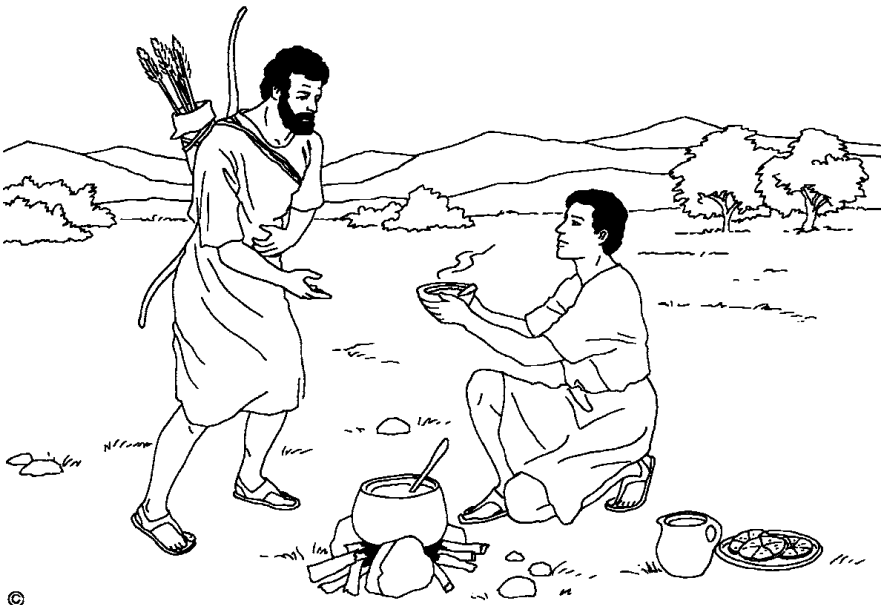
Ninsie ninsie, Erebeke kusũŋguŋ juɔ hi homma-i, wuɔ hoŋ pĩɛbaa daaba-i. Bibemba hiere. Uŋ huɔŋ umaŋ dĩelũɔ-i-na, u kũɔma naa gbuo baa kuɔsĩnni da dãa ŋaa yoloŋo. Baa haa u



yerre-i Esawu. Ku yungu yaa wuɔ "Kuɔsĩnniŋ-nolŋo". Esawuŋ taa u hel nyuŋo kusũngu-na, u curoŋ wuɔ bel u gbonyungu-i ba ta ba hel hiere. Baa haa fuɔ yerre-i Yakɔbu. Ku yungu yaa wuɔ "U bilaa u gbonyuun-nu". Bisãlŋ daabaŋ huɔŋ belle maŋ nuɔ-i, Isaki waa baa bien komuɔŋa siei.

### Esawu suuraa u mɔlsĩnni-i

Isaki bisãlmbaŋ juɔ kar ce nuɔmba, Esawu wuɔ ce donsoyiɔŋo. Donsosĩnni naa silaa sie-yo. Yakɔbu fuɔ wuɔ tuɔ hel u tĩena, u sa kã terienŋu. A ne da, hĩeŋ-kũɔma taa ma dɔlnu ba to-i; a ce dumaanŋo-na, Esawu maama taa ma dɔlnu-yuɔ ma yaŋ Yakɔbu-i. Ŋga Yakɔbu maama naa cer ta ma dɔlnu nyuŋo yaa-i.



Yiingu nan̄gu-na, Esawu wuɔ hel h̄ewuɔralle-na jo ji da Yakɔbu ciɛ niwuoni. Wuɔ cārã u wulaa. Yakɔbu wuɔ cira: «Da η h̄a-mi mɔls̄inni-i, ku yaa mi ka h̄a-ni.»

Esawu wuɔ cira: «Weima s̄i; da mi yagar wuɔ mi siɛ h̄a-ni baa-ni, nyul da mu ji ko-mi, ni ka fa hama-i h̄a-mi?»

Yakɔbu wuɔ cira: «Da kuɔ ninsoŋo, hiel η niele-i Diiloŋo-na mi ne.» Esawu wuɔ hiel u niele-i Diiloŋo-na wuɔ u h̄aa Yakɔbu-i baa mɔls̄inni-i. Yakɔbu wuɔ bie niwuoni-i a h̄a u wuo.

Esawu ciɛ u mɔls̄inni-i ceŋ daama yaa-i. U bilaa-ni baa u nyinyuɔŋgu.

### **Yakɔbu cuure Esawu-i**

Isakiŋ gbuu ji v̄aa a ce u sa tiraa da baa u yufieŋa-i, yiingu nan̄gu-na, wuɔ b̄i bepolŋo-i a ji tuɔ piiye baa-yo wuɔ: «Esawu, η daa muɔmi v̄aa t̄i; mi sa suɔ Diiloŋ uŋ ka h̄uu-mi yiingu maŋ nuɔ-i. Ŋ suyaa wuɔ k̄uɔma dɔlnu-miɛ; bie t̄aŋgu-i η ka ko manamma η ji h̄a mi wuo, aa cārã Diiloŋo-i h̄a-ni aa suɔ ku.»

Isakiŋ taa u piiye baa Esawu-i, Erebeka waa kpage nu. Esawuŋ bi hilaa ta h̄ieŋgu-na, Erebeka wuɔ waŋ baa Yakɔbu-i wuɔ: «Mi daa η to b̄iɛ η mɔl̄i-i a waŋ baa-yo wuɔ u ka taara k̄uɔma ko ji h̄a u wuo aa cārã Diiloŋo-i h̄a-yo aa suɔ ku. Ŋ suyaa iŋ ka ce kumaŋ wei? Kã η ka ko yoliemba h̄a i η ji h̄a mi migãaŋ-ba da fafamma a h̄a η ka h̄a u wuo aa cārã Diiloŋo-i h̄a nuɔŋei aa suɔ ku.»

Yakɔbu wuɔ cira: «Esawu-i baa muɔŋo-i i kũɔma sĩ maaduɔma. Fuɔ-i kuɔsĩnniŋ-nolŋo, a ne da mei kũɔma dii molmolmol. Baba duɔ ka yiɛya-miɛ u ka suɔ wuɔ Esawu sĩ. U ka pãŋ suɔ wuɔ mi taa mi taara mi cure-yuɔ. Terieŋgu faŋgu-na, u ka bir yaŋ aa waasa-miɛ.»

Nyuŋ wuɔ cira: «Baa tie holle. Duɔ waasa nuɔŋo-i, kuu dii ŋaa u waasaŋ muɔmei. Kã ŋ ka ce miŋ waan mamaŋ.»

Yakɔbu wuɔ kã ka bel yermba-i ko-ba ji hã nyuŋo-i baa-ba. Nyuŋ wuɔ migãaŋ-ba da fafamma ŋaa boŋoŋ taaraŋ-bei dumaa. Esawu joŋgorfafaamba waa fuɔ jĩnamma-na, wuɔ kã ka ne banamba ji hã Yakɔbu dii. Uŋ kuɔ yermba maŋ, wuɔ ce ba cãani-i a fĩnya Yakɔbu nammu-i baa u bũŋgu-i aa naa bie kũɔma-i hã-yo. Yakɔbu wuɔ kã tuoŋo dũŋgu-na ka cira: «Baba!»

Tuoŋ wuɔ sie aa naa yuu wuɔ: «Hai fuɔ?»

Yakɔbu wuɔ cira: «Muɔ Esawu. Niŋ'a mi ce mamaŋ, mi cie ma yaa-i. Sire ŋ wuo aa ŋ cãrã Diiloŋo-i ŋ hã-mi.»

Isaki wuɔ cira: «Ŋ kaa da kũɔma-i donduo de! Pie ŋ jo mi yiɛya-niɛ ne.» Yakɔbu wuɔ pie kã tuoŋo ka yiɛya-yuɔ. Nyuŋoŋ cie cãani-i a fĩnya-yuɔ, tuoŋo saa suɔ-yo. Wuɔ cira: «Ŋ yalle biyaa Yakɔbu yalle, aa ŋ nammu-i Esawu nammu.» Aa naa tiraa yuu-yo wuɔ: «Ma sĩ ŋ'a nuɔnei Esawu-i ke?»

Yakɔbu wuɔ sie wuɔ: «Ûu muɔmei.»

Isaki wuo cira: «Bie kũɔma-i ŋ hã mi wuo aa cãrã Diiloŋo-i hã-ni.» Yakɔbu wuo bie kũɔma-i hã tuoŋo wuo.

Uŋ juɔ wuo tĩ, wuo cira: «Esawu, pie ŋ jo.» Yakɔbu wuo pie. Isaki wuo cira: «Diiloŋo tuo dãa u hã-ni, aa u yaŋ dĩmma ta ma fa ŋ wulaa, aa bi ce ŋ ta ŋ da duvẽŋo-i bõmbõŋ. U ce nuɔmba-i hiere ba ta ba cãa nuɔnei aa ta ba dũuna ba jaal-ni. U yaŋ ŋ waa ŋ hãmba yuŋ-nu; bafamba bi ta ba dũuna ba jaal-ni. Umaŋ duo jɔguɔŋ-ni baa kuubabalaŋgu, Diilo yaŋ ku cer haa u yaa nuɔ-i. Umaŋ duo jɔguɔŋ-ni baa kuufafaŋgu, Diilo kãyã kutieŋo-i.»

### **Esawu cũɔ Yakɔbu-i**

Isakiŋ cãarã Diiloŋo-i hã Yakɔbu-i aa u hel dũŋgu-na, Esawu wuo jo ji tuo suur cĩŋgu-na. Uŋ juɔ, fuɔ wuo bi migãaŋ u kũɔma-i da fafamma a bie kã tuoŋo wulaa ka cira: «Baba, sire ŋ wuo kũɔma-i aa ŋ cãrã Diiloŋo-i ŋ hã-mi.»

Isaki wuo yuu wuo: «Hai fuɔ?»

Esawu wuo cira: «Muɔ Esawu.» Isaki kũɔŋ maa pãŋ doŋ gbuu ta ma nyeŋ. Wuo cira: «Aa hai moloŋo-i juɔ baa kũɔma-i ji hã mi wuo hoi petepete aa naŋ bi ta ŋ suur? Mi cãarã Diiloŋo-i hã kufanŋu tieŋo yaa-i; mi sie bi gbãa bir mi nuŋgu-i.» Esawu wuo pãŋ haa u nammu-i u yuŋ-nu tuo kaal aa naa tuo piiye wuo: «Baba, jande, cãrã ŋ bi hã muɔŋo-i ke!»

Isaki wuɔ cira: «Kumaŋ naa vii nuɔŋo-i, ŋ hãaŋo juɔ ji cure-miɛ mi ce-ku hã u yaa-i.»

Esawu wuɔ cira: «Ku ce ŋaa baŋ biŋ-yoŋ Yakɔbu-i ku'i cie u tuɔ cure-miɛ i hã-i-hãi dumandɛ-i-na wei? U yerre nyaanu-yuɔ kelkel. U cuure-miɛ d̄iɛlũɔ-i-na a hũu mi mɔlsĩnni-i, nyuŋgo-i-na, u yaŋ-mi aa jo ji tãal i to-i u cãrã Diiloŋo-i hã-yo.» Aa naa bir yuu tuoŋo-i wuɔ: «Ku ce manamma saa t̄iɛ ŋ da ŋ cãrã hã muɔŋo-i wei? Halle baa ma yornumma-i, cãra ŋ hã-mi dumaa.» Aa naa pãŋ tuɔ kaal u higelle. Tuoŋ wuɔ naa u cira:

«Ŋ ka maa baa h̄iɛfafamma-i.

Diilo siɛ tuɔ d̄ãa ŋ munt̄ienammu-na.

Ŋ ka ta ŋ da ŋ nuŋ-juuru-i berruŋ.

Ŋ ka ta ŋ cãa ŋ hãaŋo-i ŋga yiinggu dii baa yiinggu, ŋ ka hel kɔrsĩnni fanni-na.»

A doŋ yiinggu-na, Esawu wuɔ pãŋ c̄ɔ Yakɔbu-i aa naa tuɔ piiye u huɔŋ-na wuɔ: «I to piyaa kuliinggu; duɔ ku, mi ko Yakɔbu-i aa ma t̄i.» Nyuŋ wuɔ suɔ Esawu kusũŋ-maama-i. Wuɔ b̄i Yakɔbu-i a ji waŋ baa-yo wuɔ: «Ŋ mɔl̄ɔ taara-niɛ baa weiima, baa t̄iɛna; ta ŋ halaŋ bande-i-na ŋ kã na h̄ɔs̄ɔ wulaa dii Arã-i-na. Da ma gbuu ji hel u huɔŋga-na huɔŋgu maŋ nuɔ-i, mi ka suɔ ce ŋ jo. Bige-i cie na ta na taara da na nanna-miɛ na hãi-na hiere yinduɔŋgu?» Aa naa bir kã ka gb̄ɛ bɔlŋo-i wuɔ: «Ŋ daa Esawu caam̄baŋ ceŋ kuujanggu maŋ miɛ

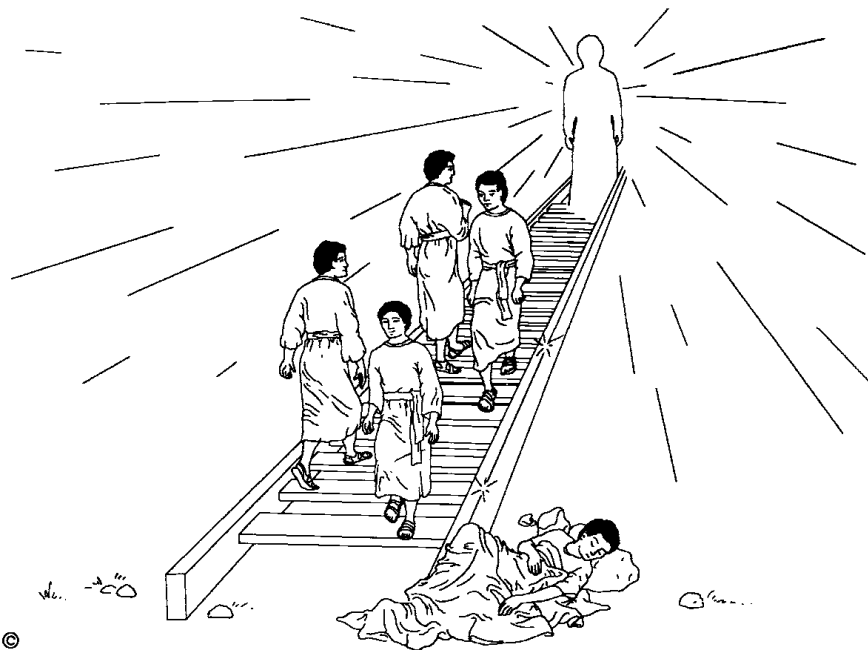
ke! Yaŋ Yakɔbu ka taara u cieŋo-i miɛ yaŋga; ni ma'i sī duo tiraa sire jā bande ku biloŋo, bɔlbɔl mi par kuliŋgu.»

Erebekaŋ juɔ ji piiye dumaŋo-na, Isaki wuɔ bī Yakɔbu-i a ji waŋ baa-yo wuɔ: «Baa ji'a ŋ bie cieŋo bande-i-na; kā na hōsō wulaa dii Arā-i-na, ŋ ka bie cieŋo-i kusuɔŋ-nu'i.» Yakɔbu bi tamma yaa dumaŋo-na.

## 7: Yakɔbu maama

Yakɔbuŋ taa tuɔ kā hōsōŋo wulaa, u cie yinni bɔi hūmelle-na. Isuɔŋgu naŋgu-na, wuɔ har terieŋgu naŋgu-na duo cɔ. Uŋ'a u galla, wuɔ bie tāmpēlle a kuo u yuŋgu-i tuɔ duɔfūŋ, a ji dānsā da ba jīena tilā naŋo-i sīil-o u ka tuɔ yieya Diiloŋo-i. Aa da Dɔrɔpɔpuɔrbiemba bel-o ba nyugūŋ aa ta ba hiire. Aa da Diiloŋo yieraaya u yaaŋga-na tuɔ piiye wuɔ: «Muɔmei Diiloŋo-i; ŋ haayieŋo-i Abiramu naa cu mei huɔŋ-nu'i, ŋ to bi sire ce maaduɔma. Niŋ gaala hīema maŋ nuɔ-i daama-i, mi ka hā nuɔnei baa-ma baa ŋ huɔŋgu-i hiere. ŋ huɔŋgu ka ciinu ŋaa nyeiŋo. Ba ka tīena gbuo terni-i hiere. Nuɔ baa ŋ huɔŋgu-i, mi ka ta mi ne namei aa ta mi ce baa nuɔmba-i hiere hīema-na. Mi ka waa baa-ni; mi ka ta mi niya-nie niŋ kāŋ terni maŋ nuɔ-i hiere. Mi ka jo baa-ni hīeŋ daama-na. Mi sie nanna-nie. Miŋ pāa nuŋgu maŋ baa-ni, mi ka ce-ku hiere.»

Yakɔbuŋ juɔ sire duɔfũmmu-na, wuɔ cira: «Itienjo-i dii terienj daaku-na; aa mi saa naa bi suɔ!» Kor maa pãŋ ta ma da-yo, wuɔ cira: «Terienj daaku tũu yuŋgu!»



Cuoŋ juɔ kaal, wuɔ naar sire bie tãmpẽlle maŋ uŋ ŋa naa kuo u yuŋgu-i die, a sũil-de aa kũnna namma a pigãaŋ wuɔ terienj daaku-i Diiloŋ-terienju, aa haa ku yerre-i wuɔ Betel, ku yuŋgu yaa wuɔ Diiloŋ-dũŋgu. A ne da ba taa ba bĩ terienju-i Lusi.

Ku huoŋgu-na, Yakɔbu wuɔ pã nuŋgu baa Diiloŋo-i wuɔ: «Da ŋ tĩe baa-mi, aa niya-mie mi ka hi mi muŋkãmmu-i, da ŋ hã-mi niwuoni-i mi wuo, aa hã-mi niidiini-i mi dii, da ŋ yaŋ mi bir ka hi mi to ba duŋgelle-i hĩnni, mi ka cu naŋ

huoŋ-nu'i. Miŋ fuu tãmpëlle maŋ daade-i, di kaa ce naŋ dũŋgu. Da ŋ hã-mi bĩŋkũŋgu bĩŋkũŋgu, mi ka calnu-kuo sɔmma cĩncieluo aa bir sɔmma diei hã-ni.»

### **Yakɔbu hii Labã terieŋgu-i**

Yakɔbuŋ naaraa fu tãmpëlle-i aa pã nuŋgu-i, wuɔ cor baa u hũmelle-i tuɔ kã Arã-i-na. Uŋ kaa tuɔ pie nelle-i, wuɔ da tũlmba namba gaala ta ba fiisa kɔleŋo naŋo caaŋgu-na dii hieŋgu-na. Wuɔ kã ka jaal ba taamba-i aa naa yuu-ba wuɔ: «Na suɔ Labã-i wei?»

Baa cira: «Ũu, i suɔ-yo. U biloŋo-i Arasel-i bi juɔŋ daayo baa u tũlmba-i.» Yakɔbuŋ daa Arasel, u huɔŋ kaa gbuu pãŋ fẽ. Wuɔ kã ka pũrã-yuɔ u fereŋ nuɔ, aa pãŋ tuɔ hiel nyinyɔlma. Ma saa ji fa wuɔ waŋ baa Arasel-i wuɔ: «Erebeka bieŋo-i muɔŋo-i, mi ce ŋ to-i mi hõsõ.» Arasel wuɔ gbar ka waŋ-ma baa u to-i wuɔ u hãsiŋo juɔ. Labã wuɔ sire ka jãrã-yuɔ jo baa-yo cĩŋgu-na. Baŋ juɔ, mamaŋ cie hiere, Yakɔbu wuɔ suur ma yaaŋga-na a waŋ-ma baa Labã-i. Labã wuɔ cira: «Miemei gbulgbulgbul. Tĩena!» Yakɔbu wuɔ bi tĩena baa hõsõŋo-i.

Yakɔbuŋ tĩenaana Labã terieŋgu-na, ceiŋo diei cor, hãalĩŋ-wuoŋo-na, Labã wuɔ gbẽ-yo wuɔ: «Mi suyaa mie mi hãsiŋ nuɔ ninsoŋo, ŋga ŋ sie gbãa ta ŋ ce maacemma-i ŋ hã-mi gbãŋgbãŋ. Ɔ taara mi ta mi pã nie mi hã-ni?» A ne da Labã biemba waa ba hãi. Bĩncɔiŋo-i ba taa ba bĩ-yo Leya aa



hãaŋo yaa Arasel. Arasel naa fa yaŋ Leya-i. U maama taa ma dɔlɔnu Yakɔbu-i. Hɔ̃sɔŋ uŋ yuu-yo dumaanɔ-na, wuɔ cira: «Mi ka cãa-ni bienj niehãi aa ŋ hã-mi Arasel mi dii-yo mi cieŋo.»

Labã wuɔ cira: «Weima sã, tãena. Nuɔ da ŋ dii-yo, ku ka dɔlɔnu-mie a yaŋ nelgbãngbãlãa dii-yo.»

Yakɔbu wuɔ tãena ku yaa nuɔ-i a cãa Labã-i bienj niehãi a duɔ da Arasel-i. Arasel maamaŋ taa ma dɔlɔnu-yuɔ dumaanɔ-na, wuɔ da bienj daaya curaa donduo. Aŋ juɔ yu, wuɔ gbẽ Labã-i wuɔ: «Bienja yuu. Hã-mi baa mi cieŋo-i mi jã-yo.» Labã wuɔ tigiin kãlle-i aa naa bĩ u tãenataamba-i hiere baa jo ji ce ponsaanɔ-i. Bãanɔŋ juɔ tĩ, Labã wuɔ bir yaŋ aa kã baa Leya yaa-i ka hã Yakɔbu-i dii u dũŋgu-na. Yakɔbu saa suɔ, wuɔ galla baa-yo.

Cuoŋ juɔ kaal, Yakɔbu wuɔ piel u cieŋo maana! Wuɔ sire kã hɔ̃sɔŋo wulaa ka cira: «Ŋ cie bige-i mie dumandɛ-i? Ma sã mi cie maacemma-i hã-ni aa ŋ da ŋ hã-mi Arasel ke? A ma ce nie?»

Labã wuɔ cira: «Mie terienɔ-gu-na, hãaŋo saa saaya u soŋ yaŋ mɔlɔno-i. Biɛ-yo aa i cor baa ponsaanɔ-i. Da ŋ tiraa sie da ŋ cãa-mi bienj niehãi naŋo, mi ka hã-ni hãaŋo-i.» Yakɔbu wuɔ sie aa ba cor baa ponsaanɔ-i.

Ku huonḡu-na, Labā wuḡ hā-yo Arasel. Arasel maama taa ma dɔlnu Yakɔbu-i ma yaḡ Leya-i. Yakɔbu wuḡ cor duḡ tiraa cāa Labā-i bien niehāi naḡo.

### **Yakɔbu cie muḡrĩeḡo**

Yakɔbuḡ juḡ da u caamba-i aa Diiloḡo tiraa hā-yo bisālm̄ba, yiḡḡu naḡu-na, wuḡ cārā hūmelle-i hōsōḡo wulaa wuḡ u bir kūḡ. Hōsōḡo wuḡ cira: «Yakɔbu, ne! Mi suyaa mie Itieḡo nie nuḡnei aa kāyā-mie kāyāḡ daama-i. Yaḡ aa ḡ tĩena, mi ka ta mi pā-ni.»

Yakɔbu wuḡ cira: «Naḡ fere-i ḡ daa miḡ cie maacemma maḡ hā-ni, aa ḡ muḡruḡ huonaana mi wulaa dumaa ḡ saa bi yaḡ-ku damma. Iḡ muḡru saa naa waa bɔi, ḡga dii mei diyaa mi gboluonḡu-i ḡ dumelle-na, Itieḡo kāyā-nie du sire gbuu huona. Iḡga fiefie-i, ku hii muḡmi ce mi fereḡ maacemma a fie mi bisālm̄ba-i.»

Labā wuḡ yuu-yo wuḡ: «Mi pā bige-i hā-ni?»

Yakɔbu wuḡ cira: «Bĩḡkūḡḡu si dii ḡ da ḡ pā-ku hā-mi, ḡga mamaḡ dii, da ḡ sie, mi fiel tūlm̄ba maḡ muḡnu ḡ tūlm̄ba-na, baa bamaḡ biilii hiere, a naara yermba maḡ bi muḡnu a hiel-ba; ba'i ka waa mi mulĩema sullu-i. Da ḡ'a ḡ hūyāa-ma, mi ka bir tĩena ta mi ceḡ ḡ tūlm̄ba-i. Kumaḡ cie mi ta mi taara mi ce-ma dumaḡo-na, mi sa taara huhurma ji suur i hɔlm̄a-na yiḡḡu naḡ-nu. Mei baḡ da ba munnu hiere, da ḡ ji kā ka da banamba saa muḡba ba hɔlm̄a-na, mei hilaa baa

bafamba-i hie? Terienḡu fanḡu-na, ŋ ka bi suɔ wuɔ mi cuyaa-ba.»

Labā wuɔ cira: «Ŋ nelma faa. Mi hũyāa-ma.»

Yinduɔḡu fanḡu-na, Labā wuɔ yaḡ Yakɔbu-i aa naa sire fiel yermba maḡ muɔnu hiere, baa tũlmba maḡ biilii baa bamaḡ bi muɔnu a hã u bembamba-i baa-ba ba kã baa-ba nilɛiḡ-na ka tĩena a maa-ba Yakɔbu-i-na. Yakɔbu saa ce-ku bãaniḡo. Wuɔ fiinaḡ aa naa tĩena tuɔ ceḡ ba boluonḡu-i. Diilonḡ wuɔ yaḡ Labā-i aa naa ce muɔru tiraa ta du hon biemba-i da cɔcɔcɔcɔ. Huɔḡu-i baa huɔḡu-i Yakɔbu wuɔ ce muɔrĩeḡo.

### **Yakɔbu birma hii**

Huɔḡu nanḡu juɔ hi, Labā beḡ baa ta ba wuɔra ba piiye wuɔ Yakɔbu biyaa bafamba to nagãmmuḡ-niini ku yaa cie-yo muɔreḡo dumande-i-na. Yakɔbu wuɔ nu-ma aa bi ne da Labā si dii baa-yo ḡaa uḡ ḡa naa waa baa-yo dumaa. Diilonḡ wuɔ carra-yuɔ a waḡ baa-yo wuɔ: «Yakɔbu, bir ŋ kũḡ ḡ bĩncuɔmba wulaa, mi sie nanna-nie.»

Yakɔbu wuɔ sie aa naa sire kã u naatuɔḡu-na aa puɔr ba ka bĩ u caamba kã u wulaa. Baḡ kãa, wuɔ cira: «Mi nie da na to si dii baa-mi ḡaa uḡ ḡa naa waa baa-mi dumaa dĩelũɔ-i-na; ḡga Diilonḡo saa nanna-mie. Namaa fere-i na suyaa wuɔ mi firiinu mi huɔḡa-i a cãa-yo. Ŋ sie suɔ wuɔ uḡ duu-mi mi

pāmman̄-sullu-na ku yuu niele. Ŋga uŋ taa u jɔguɔŋ mamaŋ, Diiloŋo saa hūu-ma.»

Arasel-i baa Leya-i baa cira: «Mie si dii die ji da ciilun̄gu i to dumelle-na. Mie to cie-ye ŋaa niraan̄ mie, a suor-e wuo i gbein̄a-i. Ku'i cie Diiloŋo hūu u nagāŋ-niini-i a hā-ye. Diiloŋ uŋ'a ŋ ce mamaŋ hiere, ce-ma.»

Yakɔbu wuɔ tigiin̄ ba hūmelle-i ba ta. U taa baa u nagāŋ-niini-i hiere, u saa yaŋ ku diei. U taa u saa tūnu Labā-i. Ku cie ŋaa u gbaraa.

### **Labā siire nyaanu Yakɔbu-i**

Yakɔbuŋ taa, yinni hāi cor, sielin̄-yiin̄gu-na, ba kā ka tūnu Labā-i wuɔ Yakɔbu taa. Labā wuɔ sire ne nuɔmba ba cu ba huon̄-nu. Ba wuɔyaa yinni niediei, niehāi yiin̄gu-na, ba kā ka hi-ba. Ku isuɔŋgu-na, Diiloŋ wuɔ carra Labā-i dānsāan̄-nu a waŋ baa-yo wuɔ: «Baa ji hālāayā ŋ ce Yakɔbu-i kuuba-balaan̄gu, baa bi ka piiye baa-yo kasikasi.»

Uŋ siire cucuuyun̄gu-na, wuɔ bī Yakɔbu-i a ji tuɔ piiye baa-yo wuɔ: «Ŋ cie maaceŋ hama-i temma-i dumandɛ-i? A yaŋ-mi aa bel mi biemba-i ta baa-ba ŋaa pɔrtɔbaa. Ŋ saa suɔ cemma. Mi suyaa mie ŋ nelle kūɔma bilaa-ni, ŋga nii naa gbāa tūnu-mie ke! Ŋ caamba-i mei biemba, ba bisāimba-i mei baamba, muɔr daadu-i mei duulu, aa niŋ feŋ da bīm̄bīnni maŋ daani-i hiere bande-i-na, mei niini. Ŋga nyun̄go daayo-na, muɔmi gba ce bige-i a hā mi biemba-i

baa dombũurãaŋ daaba-i? Yaŋ aa wuɔ baa nuɔŋo-i i nunu i-naa. Die nunu i-naa, i tigiin tãmpĩeŋa aa i pã nuŋgu baa i-naa. Tãmpĩeŋa faŋa yaa ka ta a hiire i ãnjɔguɔma-i i nu-pãlle-na.»

Baa biera tãmpĩeŋa-i tigiin pũŋgu aa naa haa yerre terieŋgu faŋgu-na ba nelmambaa-ba-na. Labã wuɔ cira: «Die bɔɔ, Itieŋo tuɔ ne-ye. Da ŋ ka ta ŋ mulĩeŋ mi biemba-i, ni ma'i sã, da ŋ ka bie caamba namba naara-bei, ŋ saaya ŋ suɔ ŋ fereŋ belma. I siertieŋo-i nelbiloŋo sã, ŋga Diilo fuɔ fere yaa-i.» Mi saa saaya mi cor tãmpĩeŋ daaya-i a nyaanu-nie baa hɔmmu hãi, ŋ saa bi saaya ŋ cor-a nyaanu muɔŋo-i baa hɔmmu hãi. In piiye mamaŋ, Diiloŋo yaa i siera.» Ku huɔŋgu-na, Yakɔbu wuɔ buol Diiloŋo-i tãnuŋgu-na aa naa taaya kũɔma-i ba wuɔ baa u baamba-i.

Ku cuo kaala-i-na, Labã wuɔ naar jaal u biemba-i baa u hãayẽlmba-i aa naa gũunu.

### **Esawu siire jãrã Yakɔbu-i**

Yakɔbuŋ kaa tuɔ piɛ nelle-i, wuɔ puɔɔ ba ka tũnu Esawu-i dii u muntĩenammu-na wuɔ u jo dii. Esawu wuɔ sire baa nuɔmba nuɔsiba hãi tuɔ jãrã-yuɔ. Yakɔbu hol die ta di tie wuɔ sã u jo baa berru. Ku isuɔŋgu-na Diiloŋ wuɔ carra-yuɔ a haa yefellende yuɔ wuɔ Isirahel. Yerre fande yaa juɔ haa u hãayẽlmba-na wuɔ Isirahel baamba.

Uᅇ juo'a u ne fara da Esawu jo, wuo calnu u bisālm̄ba-i a hā ba nyubaa-ba-i aa naa ta ba yaan-na ba ta ba jārā Esawu-i. Baᅇ kaa piē ba-naa, mōᅇ wuo gbar kā ka nuᅇ-yuo. Baa pāᅇ ta ba kaal ba hāi-i-na hiere. Esawu wuo ne caamba-i baa bisālm̄ba-i aa naa cira: «Haba-i daaba fuo?»

Yakōbu wuo cira: «Diiloᅇ uᅇ hāa-mi dombūurāamba maᅇ ba yaa-i.» Caan baa ta ba piē baa ba bisālm̄ba-i ba dūuna ba jaal-o. Esawu wuo yuu Yakōbu-i wuo: «Mi daa ᅇ cie ba ta ba kā baa muoru nandu wuo ᅇ ka hā-mi, bige-i duulu-i?»

Yakōbu wuo cira: «Muomei hāa-ni. Hūu-du aa mamaᅇ waa i holma-na, ᅇ yaᅇ ma tī.»

Esawu wuo cira: «Yakōbu, mei nagāᅇ-niini saa yor baa-mi, yaᅇ, baa mulīᅇ ᅇ ferε.»

Yakōbu wuo cira: «Baa ce dumaa, da kuo weima si dii ᅇ huonᅇga-na, jande, baa yagar miᅇ daa kumaᅇ da mi hā-ni. Niᅇ jāarā-miε dumaa, ku dōlaanu-miε cor. Miᅇ daa-ni, ku cie ᅇaa mi daa Diilo fuo ferε yaa-i. Diiloᅇo cie-mi dei. U cie mi ce bīᅇkūntiᅇ muo.» Aa yagar nyaar. Esawu wuo ji naa u hūu-ma, aa naa cira: «Sire i ta, mi ka cie-ni i gbonu.»

Yakōbu wuo cira: «Bisālm̄ba yammu yuraanu, aa muoru nandu dii baa biemba; die huol wuoᅇsaᅇᅇu-i baa-ba, ba ka ku. Ta yaanᅇ ᅇ ta ᅇ kā, mi ka ta mi wuo baa-ba tēntēᅇ mi kā.»

Esawu wuɔ cira: «Weima sī, ŋga miŋ juɔ baa nuɔmba maŋ, banamba ka tīe baa-ni.»

Yakɔbu wuɔ cira: «Baa muliēŋ ŋ fere, niŋ jāarā-mie fafamma dumande-i-na, ku saanu.»

Esawu wuɔ bir gūunu kā u muntīenammu-na aa naa yaŋ-yo.

### **Diilonjo tiraa carra Yakɔbu-i**

Yakɔbuŋ hilaa Arā-i-na hōsōŋo wulaa jo, Diilonj wuɔ tiraa carra-yuɔ a waŋ baa-yo wuɔ: «Muɔmei Diilonjo-i, weima-i hiere ma fōŋgūɔ-i dii-mie. Mi ka hā-ni huonju bɔi; ŋ ka ce nuɔntieŋ nuɔ. Fōŋgōtaamba ka hel ŋ huonju-na. Miŋ ŋa naa hā Abiramu-i hīema maŋ, baa Isaki-i hiere, ma ka ce naŋ maama. Da ŋ saa ji waa, mi ka hā ŋ huonju-i baa-ma.»

Diilonj uŋ piiye tī aa ta, Yakɔbu wuɔ fu tāmpēlle terienju faŋgu-na aa naa kūnna namma die baa duvēŋo. U cie mafamma-i wuɔ umaŋ duɔ da-de u suɔ wuɔ Diilonj-terienju. Kuŋ cie dumaŋo-na, wuɔ haa terienju faŋgu yerre-i Betel; ku yunju yaa wuɔ Diilonj-dūŋgu.

